

ROZHOVOR **BONUS**
TEXT HONZA BÁRTA FOTO BIBI

Martin Hůla aka Bourek z kapely Sporto aka Bonus vydal první sólové album Konec civilizace. Konceptní, otevřené a upřímné, ale stále nad věcí (nad rapem a nad scénou), a proto i v mnohém poučné. Z Bonusovy flow občas padají trefné bonmoty a moudra o dnešní době plný zloby a nenávisti a kvalitní beatový podklad to jistí. V pondělí po Novém roce jsem šlapal z Karláku podél řeky a na zemi se povalovaly zbytky petard a dalších blbostí, co lidi střílejí do vzduchu. Vyhozený prachy a z nebe pak padají mrtvý ptáci. Než jsem došel ke grafickému studiu, kde Bourek dělá a kde vzniká i tenhle časopis, začalo hustě sněžit. Hustě a pomalu. Z okna studia byly vidět projíždějící vlaky a bílý mraky. A ten padající sníh, taky. Možná jsem se Bourka měl ptát právě na tohle.

Na „český hudební scéně“ jsi aktivním zjevem. Hrál jsi v Ememvoodooopě, jsi členem formací Sporto, Aran Epochal a Komunisti, teď jedeš sólo jako Bonus a ještě máš, jako bonus, žít projekt Plugnplay. Pod hlavičkou Silver Rocket vydáváš desky a pořádáš koncerty. Navíc máš ještě grafické studio, kde děláte mimo jiné i tenhle časopis. Vidíš ve všem nějakou spojnici? Je složitý určit jednotící linii, ale myslím, že prostě dělám, co dělat chci. V hudebních ani dalších věcech se nsvazuju jednotnou estetikou, spíš jsem se vždycky chtěl žít tím, co mě baví a zajímá. A aby mi práce dávala prostor i na ostatní věci. Děláme jen, co chceme, vybíráme si. A i když nejsme žádný boháč, neděláme vysloveně komerční věci. Ke spoustě projektů, co teď dělám, jsem se dostal „z potřeby“. Před patnácti lety jsem musel udělat nějaký plakát, tak jsem se začal zabývat grafikou. Myslím, že je dobrý angažovat se, a když něco umíš, věnovat se tomu. Další věc, která spojuje třeba Silver Rocket s Carton Clanem, je podpora různých kapel a projektů. Děláme samozřejmě věci za peníze, ale pak taky velkou část věcí, za který žádný peníze nechceme.

Když mluvíš o práci, chápeš vůbec to slovo v negativním smyslu? Jako nutnost k získávání prostředků? Naopak, jako práci beru všechno, co dělám. Když dělám nějakou desku, pracuju, akorát výsledky jsou jiné, nedostanu za to peníze, ale

získám něco jiného, fekněme zadostiučinění, něco pro sebe objevím. Není to vysloveně zábava... Teda zábava je to taky, ale ne ve smyslu nějaký kratochvíle, ukrácení si dlouhých chvíle. Snažím se netrávit čas něčím, co mi nic nepřináší, a i když jen koukám na filmy, chci si z toho něco vzít.

Lidi to maj dneska naopak: osm hodin v práci, na který jim nezáleží, pak zabouchnou dveře a je jim to ukradený.

Většina lidí říká „práce je práce“ a „já tam chodím jen pro peníze“, ale ty lidi stráví sedmdesát pět procent svého času děláním něčeho, co nesnáší. To je hrozně nízký. Je složitý to takhle říct a někoho soudit, ale já jsem celý život směřoval k tomu, abych byl spokojenější. A spokojenější jsem, když jsem svobodnější. Když vím, že sem nemusím jít, protože nad sebou nemám žádného šéfa, když vím, že si práci můžu udělat jindy nebo jinde, že se můžu sebrat a jet na turné, protože si můžu vzít dovolenou každé den. Já vlastně dovolenou nemám, jen musím všechny věci někdy udělat. A to je hrozně příjemný. Platíš za to samozřejmě daň, někdy je to blbý a máš málo peněz na nájem a další věci, nemám auto a ani žádný úspory, ale důležitější je být spokojenější.

Dneska lidi nepracuju, ale chodí do práce. Unabomber píše, že se v dnešní společnosti převrátil žebříček hodnot. Že zajistit si živobytí, bydlení nebo jídlo je snadný, protože stačí, abys byl loajální. Stačí chodit včas do práce a poslouchat svého šéfa. Nemusíš mít žádný schopnosti, protože ve většině těch zaměstnání se nic opravdového nedělá, jsou to většinou uměle vytvořené administrativní pozice. Lidi v nich ale tráví zbytečně moc času. A skutečné hodnoty jako rodinu, komunitu, společenství lidí je dnes hrozně těžký udržet. Spousta lidí je osamělejších. Neznáš lidi ze svého baráku, natož ve své ulici. Unabomber píše, že ty takzvané primitivní národy to mají úplně naopak, funguje u nich společenství, ve kterém máš svoje pevné místo. Ale sehnat jídlo je docela složitý.

Tradiční vazby jsou do určitý míry udržované třeba na vesnici. Ty sám nejsi původem z Prahy...

Jsem z Kostelce nad Černými lesy.

...a v některých textech mluvíš o tom, jak ti vadí „potkávat ty stejný tváře deset let

ČEKÁNÍ NA PRÁCI

u stejného stolu“. Takže ti chybí komunitní ráz, ale na druhou stranu jsi rád, že jsi odtamtud vyvázl.

To jsou dvě různé věci. Vesnice jsou čím dál rozbitější, ale hlavně jsou uzavřeny, lidi tam mezi sebe nepřijmou někoho nebo něco novýho. Třeba moje ségra bydlí na vesnici, kam se přistěhovala, a snaží se tam vytvářet nebo obnovovat nějaký tradice, jako když na Vánoce ozdobí na návsi stromek a zpívají koledy. Říkala, že se účastní část místních, ale všichni jsou to novousedlíci. Původní vesnice tyhle projevy odmítá. Takže jsou tam dvě skupiny lidí: jedna, která tam přišla a snaží se něco vytvářet, a druhá, která tam byla a tohle nenávidí a ignoruje. Nevím, co přesně z toho vyplývá, ale přijde mi, že i vesnice dnes fungují zvláštním způsobem. Ale ten text je spíš o beznaději z toho, že lidi najedou do určitého modelu, když je jim osmnáct, a zůstanou v něm, dokud neumřou. Pasivita. Většina lidí tak funguje, chodí do práce, z práce domů nebo do hospody a o víkendu odpočívaj. A spousta mých vrstevníků to dělá každěj den. Když se tam jednou za dva roky ukážu, sedí pořád stejně. Jako by se zastavili v čase. Tohle není život.

Ty jsi aktivní, ale každěj není takovej. Mám hodně kamarádů, co hrajou každěj den v hospodě poker a koukaj na fotbal, a když do nich šfourám, aby dělali něco tvůrčího, řeknou mi, že takhle jsou úplně spokojení. Ale to nemá žádné přesah. Lidi by se měli vyvíjet.

Ty jsi strašnej idealista. Většina lidí se vyvíjet nechce.

To je asi bohužel pravda... Před deseti lety byli ty lidi naladěný na stejnou vlnu, měli zájem a teď je to úplně přešlo. Mě zajímá, kde je ten moment, kdy tě to přestane bavit. Kdy se zastavíš. Nevím. Asi to není nic neobvyklýho, ale člověk by si to měl uvědomit a něco si z toho vzít. Stejně se mění punková scéna; když je lidem třicet, prostě zmizej. Devadesát procent vydrží nejdýl do třiceti. A když se budeš bavit s někým třeba z Ameriky, řekne ti to samý. Lidi tomu přestanou věřit, nebo tomu nikdy nevěřili, nebo si myslí, že se to dál nedá dělat a že jsou důležitější věci.

Churchill říkal, že kdo ve dvaceti není revolucionářem, nemá srdce. A kdo není ve třiceti konzervativcem, nemá rozum. To je blbost.

Co pro tebe znamená být „punk“? Být svobodnej. Do té míry, že bych měl mít svobodu vybrat si svoje vyjadřovací prostředky a neřešit, jestli jsem dostatečně hlasitej a dostačně naštvanej a tak. Že si budu moct dělat, co budu chtít. A že to budu dělat pořádně. Pro mě se punk kryje s DIY, to znamená být soběstačnej, dělat věci svépomocí, ale pořádně.

Takže punk se nemá flákat? Rozhodně ne.

Spousta lidí má punk za nihilistickej postoj. Ty mluvíš o tvůrčím principu... Ale to je takovej ten „nádražní punk“, úplně asociální.

Jo, můj táta si pod pojmem „punk“ představí právě opilýho týpka s čírem na nádraží. S tím já se nijak nespojuju, to je jen nálepka v rámci estetiky určitý doby. Rozumím, že to spousta lidí tak chápe, ale pro mě je mnohem větší punk být straight edge, než se někde válet ožralej. To je strašně konformní – děláš to, co od tebe lidi čekaj, bereš na sebe tu nálepku, kdežto když jsi pankáč a nepiješ, popíráš, co od tebe společnost očekává. Stejně jako když jsi pankáč a nehraješ v kytarový kapele.

A nemáš čiro. Navíc dneska si můžeš koupit roztrhaný gatě a punkovej outfit v HMku. Včera jsem tam viděl tričko Ramones. (smích) A bylo i takový ošuntělý, jako kdybys ho nosil deset let.

Zajímalo by mě, nakolik je samotnej styl oblikání spojenej s určitou hudbou. Já vidím na sobě, že když jdu v džínách, mám chuť na nějaký řízný kytarový věci, kdežto v plandavejch kalhotách poslouchám pozvolnější beaty. Třeba když jsem poslouchal Dálek a šel v mrkváčích, přišel jsem si doslova jako v úzkých.

To už jsou asi ty memy, co máš někde zakódovaný... (smích) Nicméně já bych punk vztahoval hlavně k DIY. To je ten princip, kterej se dá popsat líp. Bavit se o punku je hodně abstraktní.

Ohledně DIY, komunit a pojmu vlastního prostoru, o kterým taky repuješ, touhy dělat si věci sám – už to tu párkrát bylo. Hippies tvořili komunity a o deset let později se to s Mansonem utopilo v krvi.

Co si myslíš o komunitním způsobu života, byl bys ochoten se s blížkejma lidma sbalit a odejít?

Počkej, to si nerozumíme. Nemá smysl vytvářet něco mimo společnost, to je k ničemu a nic to nepřinese, vytvořit skupinu veganů někde na ostrově. Musíš zůstávat v rámci společnosti, aby ses vůbec měl k čemu vztahovat a co reflektovat. Já chápu komunitu jako volný společenství lidí, který sdílejí nějaký hodnoty, vytvářejí síť, vlastní prostředí – jako třeba konkrétní scénu, ve který se cítí dobře a kde můžou spolupracovat a vytvářet společný věci a být svobodný. Společnost, kde má každěj svý místo. Sdílení, vzájemná pomoc a potlačení osobního prospěchu na úkor jiných. To se ale týká jen mála lidí. Je to složitý, můžeme o tom mluvit, jak chceme, ale budou jich stejně jen desítky, maximálně stovky, těch, který zasáhne tvůj label a to, co děláš, a přidají se.

Jak to děláte se Silver Rocket, když vám lidi nepřijdou na koncert?

Na začátku se desky vydávaly ze stavebních spoření a podobně. Musíš tam dát nějakou investici. Když se to pak rozjíždí, peníze přicházejí zpátky, a teď je to tak, že máme nějakej polštář z toho, co jsme si za ty roky nastřádali, a z toho zatáhnem, co proděláme. Někajý desky se prodaj, jiný ne, někdy přijde hodně lidí, jindy málo, ale za tu dobu, co to děláme, je ekonomika tak nějak vybalancovaná.

Svoje věci coby Bonus dáváš na internet zdarma, se Sporto jste byli možná první u nás. Na druhou stranu, nevydáváš vůbec na cédéčkách a jsi velký fanda vinylů, který se teď vracej „do módy“. Jsem o tom slyšel mluvit Karla Gotta včera v televizi, že vinyl se vrací.

Fakt? Jo, prej to hrozně podporuje.

To je silnej hlas.

Otázka je, čemu to může prospět, ale je to zajímavý. Zlomem bylo, když vyšel na vinylu Kabát. Ne nová deska, ale záznam obřího koncertu z Vypichu. Na trojvinylu. Když vyšla na vinylu Vypsaná fixa a mluvilo se o Mňáze a Žďorp a Kryštof, ještě jsem to chápal, ale když vyšel Kabát, bylo mi jasný, že už je to velký. A včera, když jsem slyšel Gotta, tak jsem byl překvapenej.

Čím je ti vinyl jako médium sympatický?

Má jiný zásady přehrávání a výroby, musíš mu podřídít zvuk. Když vinyl přehráváš, je to rituál, děláš stejný pohyby a procesy při pouštění a chováš se k tý desce najednou hezky.

Mně se zas líbí obaly desek, že jsou velký. „Malý umělecký díla.“

Jasný. Je zvláštní, jak se mluví o tom, že cédéčka zničila zvuk. V kompresích si můžeš dovolit všechno. S poslední deskou Metalliky se řešilo, že už je tak strašně zkomprimovaná, že to nejde poslouchat. Jak je to strašně nahlas, signál už je vlastně poškozenej. To ti vinyl nedovolí. Tím, že musíš respektovat jeho zákonitosti a jeho fyziku, docházíš k jinejm výsledkům, k jiný dynamice. Musíš hudbu udělat tak, aby hrála potichu. Teď jsme se bavili s chlápkama v Loděnici, když jsme tam řezali master Konce civilizace: říkali, že úplně vymizela dramaturgie výroby desek. Že lidi, co to dělali dřív, věděli, že vinyl hraje líp na začátku strany, takže náročnější a hlasitější věci se dávaly na začátek... Taky bych řekl, že velká výhoda vinylu oproti cédéčkám a empétrojkám je, že se nedají přeskakovat jednotlivý skladby. Deska zůstává pořád v celku,

aspoň v rámci jedný strany. Je to víc koncepční, z hlediska díla pracuješ víc s celkem a ne s jednotlivějma skladbama.

Vrací se i kazety. Čistý retro? Kazety jsou jenom móda, nostalgie. Kdo má dneska kazeťák?

Myslíš, že se cédéčka ještě vrátí? Cédéčka jsou slepá vývojová větev, jen mezi stupeň před empétrojkou. To je formát dotazený k dokonalosti. Zvuk je stejnej jako z CD, ale nepoškodí se ti, nemusíš ji dopravovat, je nejekologičtější. Kdyby se u nás podařilo rozjet digitální trh, kterej zatím moc neexistuje, něco jako iTunes, byla by cédéčka úplně na odpis.

Chtěl jsem se ještě vrátit k Unabomberovi, podle kterého se jmenuje první EP Bonuse. To byl zvláštní člověk, chytřej a vzdělanej, duší myslitel a humanista, možná i skoro patron DIY, co se rozhodl žít mimo civilizaci na vlastní pěst a být nezávislý. Když mu ale civilizace začala brát jeho prostor, rozhodl se to řešit poněkud drastickou cestou, tedy bombovými balíčky, rozesílanými

na různá oficiální místa. Co si o takovém řešení myslíš?

To není dobrý řešení a spousta věcí, za kterýma stál, to shazuje. Ale on sám mluví o tom, že kdyby to jenom napsal, nikoho by to nezajímalo. Tenhle radikální krok udělal proto, aby získal pozornost, a protože společnost byla – a je – strašně apatická. Nedá se to omluvit, ale dá se to pochopit. Nedávno jsem viděl nějakej pořad o celebritách, myslím že Top Star Magazin. Koukáš a najednou pochopíš, proč Frakce Rudé armády vzala kulometry a šla postřílet bohatý lidi, protože to je něco tak odpornýho, tak hnusnýho. Když vidíš, jak se chovaj... Je spíš div, že to většina lidí neudělá. To samý s politikou. Když vidíš, co politici dělaj, je zvláštní, že mnohem víc lidí nesahá k násilí. Nechci násilí ospravedlňovat, je to špatný řešení. Myslím, že není v silách člověka změnit systém, zvrátit ho. A proto nemá cenu proti němu bojovat. Je mnohem lepší vytvářet něco jiného, než jenom bořit. Systém nezničíš a on se ti bude jen smát do očí a dřívě či později tě semele. Nedávno mi vyprávěl Pe.Klo, že zvučil nějakou odborářskou schůzi, meeting odborářů s vedením podniku, a že to bylo neuvěřitelný. Manažerí a ředitelé tam

jen seděj a smějou se lidem do očí. A takhle to funguje všude. Ale násilný řešení nemá smysl. Tudy cesta nevede.

Víš, čemu se říká digitální socialismus? Tomu, že lidi sdílejí a stahují věci na internetu. Začalo to sdílením hudby a filmů, a postoupilo to ke sdílení zážitků a informací a zkušeností. Dneska najdeš na internetu všechno, návody, informace... A to by mohlo přispět ke změnám ve společnosti. Stejně jako se položil hudební průmysl a v podstatě zmizely major labels, zmizely i hudební styly. Boom nějakého stylu? To se nestane, už nepříjde nikdo jako Michael Jackson. Síla médií a marketingu už není tak soustředěná a celý proces podřívá domnělý autority. A je jenom otázka času, podle mě, teda aspoň bych si to přál, kdy se to podřívání autorit z hudební scény přesune i do politiky a správy, kdy vznikne určitá „beztrždní společnost“, která bude fungovat na principu sdílení.

DJ Shadow v jednom rozhovoru říkal, že s nástupem internetu se hudba zasekla. Všechno je dostupný v digitální podobě, fyzický nosiče mizejí. Každé sice může tvořit, ale v hudbě jako takový se nic zá-

sadního neděje. Prodej desek dřív poháněl hudební průmysl a tím i tvůrce k větší produktivitě. Často i kvalitě.

Vím, co myslíš, ale mně je milejší ta dostupnost. Chápu, že DJ Shadow je v ohrožený pozici, ale nízkoprahovost a všeobecná dostupnost je jednoznačně pozitivní. A navíc, kvantita má vliv i na kvalitu. Když bude víc věcí, je větší šance, že se mezi nimi objeví něco dobrého. A ty dobrý věci se budou určitě šířit víc, protože lidi si nebudou předávat blbosti.

Tvoje deska nejen názvem, ale i trackem 2540 a snad i celým vyzněním odkazuje k Huxleymu a jeho dílu Brave New World, které se do češtiny překládá jako Konec civilizace. Spolu s 1984 jsou to nejznámější antiutopické romány 20. století. Jenomže zatímco Orwell popisuje dobu, kdy bude informací nedostatek, Huxley říká, že jich bude tolik, že už nebudou nikoho zajímat. V čem dnešní stav světa naplnil Huxleyho předtuchy a vize?

Máš pravdu. Na desce jsou vodítka a knížka je něco jako „doplňující literatura“. Je fascinující, jak moc se Huxleyho předpovědi naplňují. Teď jsem četl zajímavou úvahu, ve který se

psalo, že ten „brave new world“, co teď žijeme, je jenom predehra nebo prolog k Orwellovi. Že to není tak, že svět za železnou oponou byl uskutečněním 1984, ale že 1984 přijde až teď. A je pravda, že dnešní kultura je kultura přebytku informací, které ani nejsou skutečnými informacemi. Vše, co je ve zprávách, je zábava, nebo je to tak aspoň podaný. Jsou to informace, co se tě nijak netýkají, ale všichni se ti snaží vštípit dojem, že musíš vědět, že jsou v Austrálii záplavy, i když ty nepotřebuješ vědět ani to, že jsou v Liberci. Systém se snaží udržovat lidi v něčem, co bych nazval strachem. Že ty informace a televizi mít musíš, velkou a plazmovou, i když ji doopravdy nepotřebuješ. Že máš být loajální a nedělat věci, který by tě dostaly na okraj společnosti. Nevybočovat. Paradoxní je, jak ze všech stran zní, že nejlepší je být osobnost.

Ale touhle osobností prej budeš jenom tehdy, když nebudeš vybočovat...

IN GIRUM IMUS NOCTE ET CONSUMIMUR IGNI¹

BONUS
2010 KONEC CIVILIZACE. STARCISTIC.
TEXT BOSS

Bonus aka Bourek je tu se třetím sólovým kouskem s názvem Konec civilizace a je přísnější než kdy jindy. Název i obsah koketuje se stejnojmenným sci-fi románem. Vše vede k reflexi jedince, sice poněkud krajně (některé songy jsou temné jako procházka Gotham City), ale zároveň věcně. Také rétorika přitvrdila, jako příprava před revizí. „Máme novou optiku, politiku, lyriku, popíráme zkušenosti, tradici i logiku.“ Popírání zkušenosti možná, ale popírání tradice jednoznačně, protože touhle cestou rapu se v Česku ještě nikdo nevydal. Bonus jde směrem, kterým nikdo dobrovolně nezahne. V některých momentech se nabízí jedno jméno: Peťo Tázok, ale jen co se týče temnoty, protože Bonus subjekt a jeho strasti překračuje a míří na celou společnost. Někdy střílí i na nevinné lidi, ale tak to prostě chodí, když jde o velkou věc, a tady jde o tu největší. Bonus si cestu od bláta a kamení trochu uvolnil názvem předchozího projektu Komunisti, ale stejně míří dále, než obyčejný světák dohlédne. Bylo nemálo smířených, kteří ten název nemohli spolknout, a teď je to údernější než busta Lenina na Václaváku. Jestli touhle deskou dostává někdo na hubu, určitě je to konformní ranař, který má místo revolveru remote control. Každý, kdo není spokojený a uslyší tento epos o vyhnané svobodě, se vysere na práci a začne dělat drahé byty. Konec civilizace je manifest.

Deska se objevila ke stažení na Starcasticu (Bonusův domovský label) 3. prosince, avšak na vinylu je podáván až o dva týdny později. Vinyl je taky jednou z předností třetí desky. Dokáže ukojit plastový fetiš všech bláznů,

kteří málo chodí ven. Ne že by tím Unabomber a Inkognito strádaly, ale fetiš je železná košile. Než se deska objevila ke stažení, byly všechny tuzemské rapové kousky takové, jak vypadají: plytké a dřevé. Hloubka je ovšem za cenu nové optiky a lyriky. Ve stínu radosti z vinylu zaniká obal, doplněný o různé texty, které se drží konceptu a doplňují rozbourané moře o další vlny. Když se songů přesytiš, ještě zbývá pár hutných vět. Ale smíšené dojmy z křiklavého obalu, který se velikostí hodí spíš na fotbalové hřiště, už nemůže nic utišit.

Deska nabírá na váze nasazením hlasových magnátů a pracujících rolníků, kteří zanechávají stopy v tmavé hmotě, aby šlo rozpoznat, že někdo tudy šel. Sází slova, která klíčí v úrodné větvi. Uslyšíš práci takových Übermensch jako Lineup, Idea, Aran Satan, Karaoke Tundra, Banán, Volenet, Lyrik, DJ Spank a DJ Spinhandz. Co víc si přát! Každý přispěl svou trochou k melancholii všedního dne a celý koncept kanonizoval Pe.Klo (ex-Hissing Fauna) ve studiu Kundolab. Zvuk a experimentálnější podklady jsou další věci, jimiž se Konec civilizace od svých předchůdců liší. Hned u prvního poslechu i mamut pozná, že za tímhle zvukem není kouzlo, ale mnoho probdělých nocí za pultem. Už dávno šaman nenosí jelení hlavu a nafukovací vnitřnosti, jen sluchátka a Cubase. Konec civilizace: do třetice to nejlepší.

KAWAŁKI (SONGS)

Desku otevírá ponurý monolog s plameny na slovech Bez oken. Nic nezačíná, jen končí. „Když zavřu oči, vidím jak padaj domy. Je divný vidět, že první jdou ty nový, že po nás nezůstanou žádný stopy.“ Otvírám si Bonus posluchače naladí, asi jako piáno kladivem, a vzápětí vypustí hit Psychologové. Tento týden nejlepší song desky. Hned když začneš

mít pocit, že Bonuse poznáváš, otevíráš Havana club a sekáš jednu limetu za druhou, dostaneš černé na bílém s razítkem prozíravosti to, jak jsi v prdeli i se svým zděděným vnímáním rozdílu mezi černou a bílou (Dětem). Zachráni tě jen Batman nebo samotné peklo. S tímto tempem a nasazením se vyjevují obě tváře desky: temnota a kladivo na kapitál. Mý místo: přiznám se, že po verzi, jež se objevila na Komunistech, jsem si nedokázal představit, jak tenhle song může být stejně dobrý nebo dokonce ještě lepší, ale otevřít ho řezníkem (Idea) a uzavřít XXL mužem (Aran), je stejně epochální jako daleké tóny Pink Floyd z Pompidou. Squatterři, fetišci, anarchisti: asi nejtvrďší věc. „Říkáme nasrat, kurva, jsme ve válce“ (Banán). Tenhle song by mohl dobře posloužit i další desce de La Rochova projektu One Day As a Lion a to hovoří za vše... Nikdy předtím hip hop nedostal tak konkrétní význam jako při tomhle songu. Staří pardálové remcají, že dnešní generace vůbec nechte. Ani nemusí, protože poslouchají rap. A povrchnímu už mele z posledního. Vše uzavře psychedelie Konec civilizace, nejspíš ve formě Pe.Klova daimonionu (vnitřní hlas), který ho provází na každém kroku. Po téhle bezútešné zkušenosti možná bude lepší, když se na chvíli ponořím rehabilitovat nad Kafkovými preludy z jeho krátkých povídek. Světlejší strana desky ukáže, že Bourek a jeho kumpáni mají všechny věci tam, kde patří: srdce na pravém místě, na levé straně.

1 „Za noci se pohybujeme v kruhu a jsme stravováni ohněm.“

Název jednoho z filmů situacionisty Deborda.

MUZICE A POLITICE

AFTERMATH **BONUS**
TEXT AXE FOTO BIBI

V době, kdy měl Honza Bárta namířeno za Bourkem kvůli rozhovoru, byli jsme my dva na skajpu. Já jsem se na poslední chvíli omlouvala, že nepřijdu, a zároveň vymýšlela něco jako „aftermath“, protože mě na desce Konec civilizace zajímají jiné věci, než o kterých se v rozhovorech a recenzích obvykle mluví. Přestože jsou naše názory zásadně odlišné téměř ve všem, nejenže spolu dokážeme konstruktivně komunikovat, ale i smysluplně tvořit. Upozorňuju, že nejde o žádný jin a jang nebo zázračné propojení na vyšším myšlenkovém levelu. Jenom oba respektujeme názor a upřednostňujeme diskuzi před automatickým přebíráním sympatických postojů a dogmatickým odmítáním těch v opozici. A oba dva věříme v rovnici práce = svoboda. Ale o tom rozhovor nebyl. Byl o tom, jak ani jeden z nás nechodí k volbám.

Posledně jsi mi řekl, že tě „nezajímá muzika, ale politika“.

Ale to je zavádějící. Mě zajímá hlavně muzika. Ale v jejím rámci upřednostňuju politiku před estetikou.

Takže Konec civilizace je politická deska?

Jsou tam témata, která nejsou jenom osobní. Resp. v osobní rovině se zabývám nějakým druhem společenských problémů. Deska samotná je politický akt nebo postoj, směřovaný na scénu, ze které vychází. Ukazuju jinou estetiku, lyriku, doufám i optiku, než jakou scéna posuzuje věci. Ráčekující raper je politika otevřeného přístupu, rap a popové nebo psychedelické samplý v punkovém kontextu zase politika žánrové svobody. Hodně z toho politického postoje je ukázáno na – doufám – dobrém příkladu, i když i to je snadné deinterpretovat. Aby věci měly smysl, je dobré držet je při zemi. Tak, aby „političnost“ byla přístupná.

Konec civilizace je pro scénu?

To ne. Album jsem napsal pro sebe. Ale jedno souvisí s druhým.

Říkáš, že se snažíš ukázat jinou optiku, než má scéna.

Při psaní textů jsem se snažil pojmenovat spoustu věcí hlavně pro sebe: kde žiju, jaké to má souvislosti, co je na tom dobré a co špatné. A samozřejmě východiska. Jestli mám pocit, že lidi jsou apatický, bez názoru, konformní – řešením je tenhle stav narušovat. Samozřejmě v mnou omezeném dosahu. Ale takhle kdysi fungovalo i Sporto a Bonus jde ještě dál. Na koncertech lidi říkají: „Hele, já teda hip hop vůbec neposlouchám, ale tohle mě baví.“ To je super, ale proč neposlouchají hip hop? Když připustíme, že tady opravdu existuje něco jako „naše scéna“, musíme si taky přiznat, že se omezuje. Je apolitická, zatížená estetikou a předsudkami, cítí se nadřazená... A Bonus je momentálně rušivý element.

Mám dojem, že Bonus (a dřív Sporto a možná i Emems předtím) měli svého druhu konfrontační postoj: „Tohle budou lidi strašně nenávidět, to bude super.“ Scéna si ale i tohle vezme za své. A cítí se nadřazenější.

Nevím, jestli je to postavené na očekávání nenávisi. Záměrem je spíš dělat věci jinak. A někdy možná i naschvál. Fakt, že to scéna přijímá, může mít dva důvody. Lepší verze je, že to chápe. Horší, když to vezme za své jako další projev stádnosti. Ale to uvidíme. Jestli tady bude za rok dalších dvacet raperů, nepochopili nic.

Myslela jsem, že zrovna založení kapely nebo projektu je správný „výstup“. Když někdo na základě akce způsobí reakci.

To jo, to je super. Ale myslím jsem situaci, kdy by najednou všichni začali rapovat. Proč je to nenapadlo dřív? To poselství není: jděte všichni rapovat. Je to: dělejte, co máte rádi, nestyďte se za to. Mám rád rap. Mám rád elektroniku a pop, proto vznikli Sporto. Mám rád taneční elektroniku a když hraju jako DJ Pan Houba, jsem král minimal deep houseu! Klasická Silver Rocket estetika stojí na zvuku Amphetamine Reptile, to jsou věci, které ke mně promlouvají naprosto nesrozumitelným jazykem.

Ale vždyť takhle to bylo vždycky. Kolik kapel po Jesus Lizard zní jako Jesus Lizard nebo hraje noise rock. Na tom přece není nic neobvyklého.

To jo, ale já bych si přál, aby se scéna formovala na základě postojů a hodnot. Ne na základě zvuku Jesus Lizard.

Scéna u nás ale JE zformovaná na základě hodnot a postojů, i když jsou mnohdy převzaté. Upřímně: máš na lidi velké nároky. Na jednu stranu jim vyčítáš stádnost, takže si ji uvědomuješ se všemi aspekty, na druhou stranu bys chtěl, aby to tak nebylo a snažíš se to změnit. Tady, kde představa o funkční komunitě začíná a končí sdílením názorů.

Komunita by měla stát na spolupráci, toleranci, pluralitě názorů, možnosti svoje názory konfrontovat v diskuzi.

Není to utopie?

Asi. Na druhou stranu, když toho chceš hodně, je větší šance, že se stane aspoň něco.

Chci říct: nic z toho, o čem mluvíš, tahle scéna nezná. Ale nemyslím, že jde lidem vyčítat jejich vlastnosti nebo dokonce přirozenost a zároveň se je snažit změnit. Nebo doufat, že někdo záhadně „prozře“... Scéna v první řadě nemá žádnou hlubokou politiku. Vem si, jak málo je tady vegetariánů. Nebo co se stalo s myšlenkou straight edge... Obojí má stigma extremismu. I na tak jasnou věc jako festival MayDay jde velký procento lidí „za muzikou“.

Nesnažím se shodit politický obsah a přesah desky, jenom si myslím, že její prazáměr je příliš vznešený. Jak by řekl Guevara, tady nejsou vhodné podmínky pro revoluci. Ta deska nemá spasit svět nebo dělat revoluci. Je to dokument toho, jak vidím svět kolem sebe na konci roku 2010. Obsahově i v přesahu, o kterém mluvíme. Je to můj příspěvek do diskuze.

Je tady vůbec nějaká diskuze? Chybí diskurz. Většina lidí si vezme to, co jim předáš, a buď se jim to líbí, nebo ne. Nepřemýšlí nad tím. Četls recenze? Musicserver? Recenze čtu, feedback mě zajímá. Jsem smířený i s tím, že je v nich plno nedorozumění. Ale myslím, že všichni se snaží. Recenze na Musicserveru je samozřejmě úlet... V podstatě úplně proti smyslu desky. Ale s tím se

nedá nic dělat. Já jsem na desce dělal skoro půl roku, kdy jsem byl úplně posedlý. Je bláznivé chtít po lidech, aby to pitvali jako nějaké životní dílo.

Co řekneš těm, kteří na té desce dokáží ocenit jenom hudbu, estetiku? Co nejlépe maso kvůli tomu, že jim nechutná? Co nechodí k volbám, protože nemají čas nebo je to nezajímá?

Myslím, že na to mají právo. Z mého pohledu to není konstruktivní. Resp. že se ochuzují o jiné rozměry desky.

Jako když posloucháš Woven Hand a nejsi věřící?

To je složitá otázka. Asi jo. Je to zavádějící, protože bůh je autoritářský princip.

Ten rozdíl je taky v uchopení textů a vůbec míry abstrakce. Texty otevřené nábožensky založených kapel většinou nejsou návodné a poskytují velký prostor k interpretacím. Ty jsi na Konci civilizace ve vyjadřování konkrétní. To, jak říkáš, že se lidi o něco ochuzují: nemusí to tak být. Nezátíženost dogmaty a vahou politiky (i ve smyslu společnosti) je jistý druh svobody. Ale není to svoboda nevědomosti?

Možná postoj postavený na zkušenostech (potažmo vědomostech). Zkušenostech se státem a jeho fungováním, zkušenostech s politikou, zkušenostech se scénou. Většina lidí má blbou zkušenost s politikama a stejně chodí k volbám. To je spíš disciplína, než apolitický postoj. Nebo druh svobody, jak jsi to nazvala.

K volbám lidi chodí, protože mají pocit, že je to jediný způsob, jak něco změnit. Tedy, tohle se týká těch „uvědomělých“. Pak jsou lidi, pro které je to občanská povinnost. A přitom se nikdy nic nezměnilo.

Volby jsou součástí demokracie. A jejich výsledky o této společnosti mnohé vypovídají. Mně to přijde jako výsměch. Demokracie je iluze. Jsem okouzlený, když se lidi vztekají, že vznikla nějaká koalice.

Iluze je taky „svoboda zavřených očí“...

Buddha, který žil skoro do třiceti za zdmi paláce, si myslil, že takový je celý svět. A takový byl celý svět. Celý jeho svět.

Áááá výborně, jsme v Platónově jeskyni!

Haha! Ale vážně, je to jako dívat se na zprávy a myslet si, že takový je svět.

A jaký je svět?

Co si vzpomínám na Emems, tak „takovej, jaký já jsem“.

Po poslechu desky s tebou chtěl mluvit tvůj táta. Měl o tebe strach?

Ne, přišlo mu to zajímavé. Říkal, že je zvláštní, jak málo o sobě víme.

Nebylo by lepší dělat v životě důležitější věci než je „politika“? Jako třeba poznat se s tátou? Myslím obecně. Žít dobrý život v rámci svých schopností a možností. Být dobrým člověkem.

Nikdo není dobrým člověkem.

Jasně, ve vztahu k planetě nebo civilizaci ne. Ale v nižších levelch se o to můžeš pokoušet.

Jako kategorický imperativ...? Aby to mělo smysl, je třeba to vztáhnout na všechny levely.

Stejně musíš začít u sebe.

A to je podstata desky. Jestli existuje obrana proti stádnosti a tlaku, tak je to svobodný prostor, byť má omezený dosah. A „scéna“ v nějaké ideální podobě tento prostor naplňuje.

Omezený dosah ve smyslu myšlenek, možností nebo velikostí?

Velikosti. V teorii. V praxi bohužel i myšlenek a možností.

Bezva. Napsal jsi fantastickou (anti)utopickou desku, Huxley by byl nadšený.

Haha. Podobně jako u Huxleyho, laborování s pravdou a fikcí, uměním a životem, osobními a obecnými tématy to komplikuje, ale je tam taky hodně sarkastických momentů. Název Konec civilizace je jenom odkaz.

Nevím, jakou úspěšnost měli Orwell nebo Huxley, ale jde takhle lidem otevřít oči? Nemůžeš změnit svět. Ale předpokládáš, že můžeš ovlivnit nebo štouchnout aspoň svůj malej kontext. Že lidi v něm jsou naladěni na stejnou vlnu. Když začnou přemýšlet, horší to nebude.

Když nezačnou – to bude špatný.